

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820202536
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8820202536.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a JUDr. Anny Kovalovej v súkromnoprávnom spore žalobkyne: A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. F. G. XXXX/XX, XXX XX H. I. J., proti žalovanému: K. B., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX L. XXX, zastúpenému: Mgr. Tomáš Čerepán, advokát, Štúrova 27, 040 01 Košice, IČO: 50001540, o zaplatenie 2.647,44 eur s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 7C/33/2022-87 z 22.8.2022, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti, t.j. vo výroku o náhrade trov konania.

Sporovým stranám nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa proti žalovanému domáhala zaplatenia 2.647,44 eur dôvodiac, že so žalovaným – bývalým manželom boli podielovými spoluvlastníkmi bytu, ktorý po rozvode manželstva pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov pripadol do jej vlastníctva. Za obdobie predchádzajúce dátumu 1.6.2019 v trvaní troch rokov realizovala platby za byt len ona sama. Žiada preto, aby jej žalovaný zaplatil náhradu realizovaných platieb zodpovedajúcu 1 ňou zaplatených súm. Súd prvej inštancie však dospel k názoru, že táto žaloba nie je dôvodnou. V žiadnom z konaní, ktoré predchádzali predmetnému konaniu, či už išlo o konanie o určenie výživného pre maloleté deti alebo aj o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyňa nikdy neuvádzala to, že sama platila nájomné za byt, v ktorom bývala s deťmi. Z obsahu spisov vyplynulo aj to, že žalovaný sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti už v roku 2015. Žalobný návrh bol podaný 6.10.2020, a preto aj pre premlčanie uplatneného nároku nebolo možné žalobnému návrhu vyhovieť.

Súd prvej inštancie výrokom pod bodom II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že tieto trovy bude povinná zaplatiť žalobkyňa vo výške, o ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvej inštancie pre zdôvodnenie tohto výroku uviedol to, že vychádzal zo zásady úspechu danej aplikáciou ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému preto priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Mal pritom za to, že žalobkyňa svojimi podaniami v tejto veci, ale i v súdnych konaniach tomu predchádzajúcich, uvádzala, kedy žalovaný odišiel zo spoločnej domácnosti, ale nikdy neuvádzala to, aby jej žalovaný neplatil polovicu nájomného za užívanie bytu, v ktorom bývala a býva spolu s maloletými deťmi. Preto súd nemohol použiť ani aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, pretože z vykonaného dokazovania nevyplývali dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal vysloviť, že účastníkom sa náhrada trov konania nepriznáva.

Proti tomuto rozsudku proti výroku o náhrade trov konania podala odvolanie žalobkyňa. Žiadala, aby súd zohľadnil jej finančnú situáciu, pretože sa stará o dve maloleté deti, na ktoré dostáva výživné spolu 150,- eur. Platí sama byt, v ktorom býva so svojimi deťmi a nájomné platí mesačne vo výške 296,- eur a súčasne spláca bývalému manželovi polovičku bytu vo výške 100,- eur mesačne. Jej mesačný príjem je cca 800,- eur podľa odpracovaných dní v mesiaci. Jej výdavky sú vyššie ako príjem v dôsledku vysokej inflácie. Žiada preto, aby krajský súd ju celkom alebo čiastočne oslobodil od platenia trov.

Rovnopis odvolania bol doručený zástupcovi žalovaného s upovedomením o podanom odvolaní. Žalovaný stanovisko k podanému odvolaniu neoznámil.

Vec napadla na tunajší odvolací súd 8.12.2022 a bola za pomoci technických a programových prostriedkov náhodným výberom pridelená do súdneho oddelenia a senátu 14Co, ktorý pôsobil v tom čase v zložení z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka (zároveň sudca spravodajca v predmetnej veci) a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. Z dôvodu personálnych zmien v obsadení tunajšieho súdu sudcami sa Dodatkom č. 1 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove upravilo nové zloženie senátu 14Co aj s tým, že nerozhodnuté veci, ktoré napadli (boli pridelené) do súdneho oddelenia 14Co do dňa 31.12.2022 sa prejednávajú v zložení senátu upravenom týmto rozvrhom práce v znení jeho Dodatku č. 1 (vrátane pravidiel zastúpenia). Predmetnú vec tak prejednal a rozhodol senát uvedený v úvodnej časti tohto rozhodnutia (viď úradný záznam v spise z 2.1.2023 aj s časťou dodatku upravujúceho zloženie senátu a zastupujúcich sudcov v súdnom oddelení 14Co).

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, na základe včas podaného odvolania oprávnenou osobou, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a § 380 CSP. Prejednanie podaného odvolania si nevyžiadalo nariadiť vo veci pojednávanie, pretože nebolo potrebné zopakovať, či doplniť dokazovanie a ani nežiadal to dôležitý verejný záujem.

Podaným odvolaním nebol napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol žalobný návrh zamietnutý. Pri aplikácii ustanovenia § 226 CSP, § 228 ods. 1 CSP a ustanovenia § 379 CSP, nebolo oprávnením ani povinnosťou odvolacieho súdu v tomto odvolaní nenapadnutom výroku rozsudok súdu prvej inštancie preskúmať.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bol tak výrok o náhrade trov konania. Tak, ako je už uvedené vyššie, súd prvej inštancie rozhodoval o tomto nároku s odkazom na aplikáciu ustanovenia § 255 ods. 1 CSP majúci na zreteli výsledok tohto konania, ale zároveň z dôvodov rozhodnutia vyplývajú aj skutočnosti, ktoré svedčia tomu, že súd prvej inštancie venoval pozornosť aj novej aplikácii ustanovenia § 257 CSP.

V civilnom sporovom konaní v zmysle ustanovenia § 251 CSP trovy konania vynaložené v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva znáša strana sporu buď zo svojho, alebo má nárok na ich náhradu. Nárok na náhradu trov konania je späť teda so sporovým konaním a z podstaty tohto sporového konania vyplýva aj to, že keď strany sporu stoja proti sebe, je namieste, aby strana, ktorá v spore so svojím nárokom zvíťazila, dostala za ňou vynaložené trovy náhradu od protistrany. Úspech vo veci, ktorá je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov proti porazenej strane. Takto potom vzniká povinnosť nahradiť trovy konania víťaznej strane. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

V predmetnej veci s podanou žalobou žalobkyňa nebola úspešná. Žalobný návrh bol podávaný ešte v jej mene ňou splnomocneným právnym zástupcom a po jeho smrti žalobkyňa zotrvala na žalobnom

návrhu. V konaní jej uznesením súdu, s prihliadnutím na jej pomery, bolo priznané aj oslobodenie od súdnych poplatkov, a to uznesením súdu prvej inštancie č.k. 7C/33/2020-37 zo dňa 15.4.2021.

Napriek súdom vyjadrenému predbežnému právnomu posúdeniu veci, podľa ktorého by zhromaždené skutočnosti mohli viesť k zamietnutiu žaloby, žalobkyňa na podanom návrhu zotrvala.

Procesný výsledok konania teda svedčí úspechu žalovaného v predmetnom spore, ktorý by pri aplikácii ustanovenia § 255 ods. 1 CSP mal byť základom pre priznanie náhrady trov konania žalovanému.

Odvolať sa domáha toho, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania zohľadnil súd jej sociálnu situáciu. Toto prichádza do úvahy v prípadoch, aké má na mysli ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Judikatúra Najvyššieho súdu SR i Ústavného súdu SR vychádza z toho, že aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní, príslušný súd však dôjde k záveru, že tu sú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorým musí byť rozhodnutie aj náležite odôvodnené. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Takéto rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

Súčasťou označenej judikatúry je aj konštatovanie, že toto ustanovenie „nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania“ (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2MCdo/17/2009 z 28.1.2010).

Tak, ako je už uvedené vyššie, dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. Aj v zmysle už ustálenej judikatúry (viď napr. už vyššie uvedené uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2MCdo/17/2009, či sp.zn. 5Cdo/67/2010 alebo sp.zn. 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého súd je povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadať kedykoľvek, bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno priznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Nejde teda o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (tak, ako to upravuje ustanovenie § 255 ods. 1 CSP).

Súd prvej inštancie rozhodoval v predmetnej veci o náhrade trov konania s aplikáciou ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V dôvodoch rozhodnutia vysvetlil aj to, z akého dôvodu nebolo možné použiť pri rozhodnutí o náhrade trov konania ustanovenie § 257 CSP, ktoré výnimočne dáva súdu priestor na moderovanie povinnosti náhrady trov konania tak, že sa táto zodpovednosť, ktorá je závislá na výsledku konania

upraví tak, že sa náhrada trov úspešnému účastníkovi, či sporovej strane neprizná alebo prizná v nižšom rozsahu.

Aj odvolací súd v tejto súvislosti mal na zreteli konania, ktoré predchádzali predmetnému konaniu, v ktorom ktorým žalobkyňa uplatňuje nárok na zaplatenie polovice ňou realizovaných platieb súvisiacich s užívaním bytu v určitom období vymedzenom v podanej žalobe. Tomuto konaniu predchádzalo aj konanie o vyporiadanie BSM po zániku manželstva, ktoré sa viedlo pod sp.zn. 4Pc/12/2017 s tým, že vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 4Pc/12/2017-52 zo dňa 9.1.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 21CoP/23/2018-77 z 29.1.2019. O vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov teda bolo rozhodnuté rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 12.3.2019. Žalobkyňa bola zaviazaná titulom vyporiadania BSM zaplatiť žalovanému sumu 15.000,- eur, a to v splátkach tak, ako je uvedené vo výroku pod bodom II. rozsudku odvolacieho súdu č.k. 21CoP/23/2018-77 z 29.1.2019.

Z obsahu spisu je zrejmé aj to, že súd rozhodoval aj o úprave práv a povinností k maloletej dcére účastníkov E. B. rozsudkom zo 17.4.2018 č.k. 6P/35/2018-116. Žalobkyňa aj žalovaný majú ešte aj syna E., ktorý žije s matkou a otec prispieva na jeho výživu výživným.

Uvedené skutočnosti bez akýchkoľvek pochybností majú vplyv aj na schopnosti nahradiť výdavky úspešnej sporovej strane v tomto konaní. Sama sociálna situácia však nemôže byť takou skutočnosťou, ktorá pri komplexe všetkých podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 257 CSP by mala viesť k nepriznaniu náhrady trov konania strane, ktorá bola v konaní úspešnou. V tejto súvislosti aj odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že predmetné konanie bolo vedené po predchádzajúcich súdnych konaniach, ktoré sa týkali či už rozvodu manželstva alebo vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo úpravy výšky výživného k maloletej E.. Žalobkyňa si musela byť vedomá týchto skutočností, ktoré plynuli aj z rozhodnutia o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a napriek tomu, že súd prvej inštancie poskytol stranám v konaní aj predbežné právne posúdenie (s tým, že sa javí predmetný žalobný návrh ako nedôvodný), napriek tomu žalobkyňa zotrvala na tomto žalobnom návrhu a pokračovala v konaní. Za takéhoto stavu odvolací súd dospel k záveru, že úvaha súdu prvej inštancie, ktorý okrem úspechu v konaní posudzoval a hodnotil aj možnosť aplikácie ustanovenia § 257 CSP bola správna a vychádza zo skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu. Aj keď je sociálna situácia žalobkyne nesporná a viedla súd prvej inštancie okrem iného i ku priznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov (uznesenie č.k. 7C/33/2020-37 z 15.4.2021) len sama táto skutočnosť nepostačuje pod záver o upustení od priznania náhrady trov úspešnému žalovanému. Súd prvej inštancie správne a zodpovedajúco § 257 CSP hodnotil komplexne i ďalšie skutočnosti plynúce z iných sporových konaní strán tohto konania. Z obsahu nich plynú i pomery žalovaného, hodnotené napr. aj v súvislosti s jeho schopnosťou plniť vyživovaciu povinnosť. Súd prvej inštancie preto správne dospel k záveru o tom, že žalobkyňu, ktorá bola neúspešná v konaní zaviazal nahradiť žalovanému trov konania.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania potvrdil.

V odvolacom konaní žalobkyňa nemala úspech, žalovanému v súvislosti s týmto odvolacím konaním zjavne trov nevznikli. Nereagoval na doručené odvolanie podané žalobkyňou. Z týchto dôvodov odvolací súd sporovým stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal v tomto smere na zreteli aplikáciu ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a s § 251 CSP. Keďže žalovanému žiadne trov v odvolacom konaní podľa obsahu spisu nevznikli, nemohla mu byť ani priznaná náhrada, (prípadná náhrada výdavkov, ktoré by s odvolacím konaním mohli vzniknúť, ale nevznikli).

Uvedené uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).